

К 329/Д 73

1200000867781

Т ЗА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА
Р У С Е

ДОКЛАД
ТРЕТА
ОТЧЕТНО-ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЯ

НОЕМВРИ
1972 год.

$$\cancel{K 222-2} + \cancel{K 64}$$

$$K \frac{329}{173}$$

ОКРЪЖЕН СЪВЕТ ЗА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА
РУСЕ

ДОКЛАД
ТРЕТА
ОТЧЕТНО-ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЯ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000867781

НОЕМВРИ
1972 год.

447116

ДОКЛАД
 ТРЕТЯ
 ОТДЕЛЪ НАРОДНАГО ХОЗЯЙСТВА

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА РУСЕНСКИЯ ОКРЪЖЕН СЪВЕТ ЗА
ИЗКУСТВО И КУЛТУРА СЛЕД ВТОРАТА ОТЧЕТНО-
ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЯ

ДРУГАРКИ И ДРУГАРИ ДЕЛЕГАТИ, УВАЖАЕМИ ГОСТИ,

Българската култура отива към Втория си конгрес, който ще се състои на 14, 15 и 16 декември т. г., със забележителни успехи, с надеждата и увереността, че той ще стане изходно начало за нашия нов подем, нов разцвет, като начертава пътя за по-нататъшното и социалистическо развитие.

Творците на изкуствата и дейците на културата, всички хора на труда в Русенски окръг добре разбират историческото значение на това голямо събитие.

Живеем, работим и творим във велико време, в което трудовият народ, претворявайки в грандиозни дела решенията на Десетия партисен конгрес и предначертанията на Програмата на Българската комунистическа партия, изгражда зрялото социалистическо общество. Нашата творческа интелигенция не е страничен съзерцател, а предан участник в решаващия поход към комунизма. Вдъхновеният и труд е отклик на призива и зова, които партията и отправя от трибуната на Десетия конгрес.

Българската комунистическа партия винаги е гледала на тази изключително отговорна сфера на човешката дейност като на важна съставна част от общопартийното дело. Полагала е и полага усилия и грижи за развитието на пролетарската литература и изкуство.

С ленинско-димитровска прозорливост тя развива и прилага марксистко-ленинската наука, забелязва и най-малките диспропорции и други недостатъци в строителството на новото общество и взема необходимите мерки за тяхното отстраняване, открива в зародиш и най-малките зрънца на новото, на перспективното и с новаторска страст воюва, за да израсне и даде плод, да възтържествува то. Прекрасни примери за това можем да вземем от всички области на нашия живот.

И в областта на художественото и цялото културно развитие ЦК на БКП навреме е откривал и енергично подкре-

паял новото и перспективното. Откривани са и слабите страни в това развитие, когато художествено-културният фронт е изоставал, когато отделни негови бойци са се откъсвали, макар и временно, от живота и народа, когато са се появявали чужди, модернистични влечения — рецидиви от буржоазното минало или резултат на идеологическата диверсия на империализма. Водена е последователна борба против тези явления, за класово-партийно съдържание в изкуството и културата.

Най-ново и особено силно попълнение на марксистко-ленинския ни арсенал на фронта на културната революция са Отчетният доклад на другаря Тодор Живков пред Десетия конгрес на БКП, конгресните решения и преди всичко Програмата на БКП.

В Отчетния доклад бе посочена основната слабост, която пречи напълно да се осъществява творческият заряд, който е заложен в общественно-държавното начало. Това е несъответствието между принципа за общественно-държавното начало и неговото осъществяване на практика, стесненото и все още твърде формално прилагане на този принцип. От този дълбок и навременен партнен извод ще изхожда в своята най-отговорна работа Вторият конгрес на българската култура.

И на въпроса, как да бъде преодоляна тази откъснатост и да се тръгне още по-плодотворно по верния път, се намира отговор в доклада и решенията на X конгрес на партията. Нужно е да се отстранят слабостите, които пречат, и да се развива по-нататък общественно-държавното начало в управлението на културния фронт. Още по-настойчиво да продължи делото на особено смелия и мъдър експеримент, започнал от Първия конгрес на българската култура.

На третата окръжна отчетно-изборна конференция, която е заключителен момент от нашата предконгресна подготовка, делегатите и гостите имат голямата и отговорна задача: да приемат отчета за работата на окръжния съвет за изкуство и култура, като хвърлят отново поглед върху резултатите — успехи, слабости и нерешени проблеми — през изключително интересния и важен петгодишен период, действено извървян след Първия конгрес на българската култура; да обсъдят и приемат решения за по-бързо и плодотворно осъществяване на партийната повеля.

РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕУСТРОЙСТВОТО НА РЪКОВОДСТВОТО НА КУЛТУРНИЯ ФРОНТ В РУСЕНСКИ ОКРЪГ

Дейците на изкуството и културата, цялата наша обществено-приеха решенията на ЦК на партията за създаване на нов тип общественно-държавни органи за ръководство на културния живот като навременна форма за още по-успешно провеждане на партийната и държавна политика в областта на културата. В тях ЦК на партията вложи идеята за по-нататъшна демократизация в ръководството на културния фронт.

Какво сме направили в изпълнение на решенията за преустройство на ръководството на културата?

В това дело, в този експеримент, съчетал новаторския дух на комунизма и ясните демократични традиции от времето на Възраждането и борбата против капитализма и фашизма, ние с вас, другарки и другари, участвуваме вече пет години. Избрадохме и укрепвахме окръжния, градските и общинските съвети за изкуство и култура като общественно-държавни органи за ръководство на всеопащото културно строителство в нашия окръг. Овладвахме нови принципи и нови форми за управление и работа, за творчество. И което беше най-хубаво и най-важно, тази наша дейност не диреше формите за самите тях, като празна, самоцел. Тя се развиваше като пълнокръвен живот, изцяло изтъкан от делиции и празници. Тя имаше да решава и решаваше изключително големи „делицини“ задачи като по-нататъшното развитие на институтите за изкуство и култура и тяхното творчество, на художествената еамодейност. Тя допринасяше и допринася за комунистическото и патриотичното, в това число и за естетическото възпитание на трудещите се. „Празничните“ ни задачи не бяха по-малко живи и въздействащи. Това бяха 25-годишнината на Девети септември, 100-годишнината на Ленин, 90-годишнината на Трети март, 50-годишнината на Великия октомври, 100-годишнината на БРЦК и много други. Това са 90-годишнината на Георги Димитров и 50-годишнината на СССР.

В Русенски окръг са изпращани един окръжен, три градски и 23 общински съвети за изкуство и култура.

В съветите за изкуство и култура, в секциите към тях и в управителните съвети на народните читалища са избрани 1315 дейци на изкуството и културата, общественици, членници в производството, работници и кооператори. Това е вну-

шителна обществена сила, която дава своя принос за развитието на изкуството и културата в окръга.

Още в началото на своята дейност ОСИК насочи усилията си за преустройството на ръководството на културата и за организационното укрепване на новите общественно-държавни органи.

В своята работа за приввеждане на културния живот в съответствие със съвременните изисквания много ценна масока получихме от речта на др. Т. Живков пред XVI конференция на столичната организация на Комсомола, решенията на Политбюро на ЦК на БКП от 15. X. 1969 г. и други партийни документи.

Благодарение на оказаната помощ от страна на окръжния, градските и общинските партийни комитети и на близкото ръководство на ИК на окръжния, градските и общинските народни съвети, ръководството на културата в нашия окръг в основни линии е преустроено. Характерно за работата на съветите за изкуство и култура в окръга е това, че те укрепват организационно и с помощта на обществените организации разгръщат интересна по форма и съдържание културна дейност.

Утвърдена е практиката на свои заседания окръжният съвет за изкуство и култура да поставя за обсъждане и решаване всички по-важни въпроси на изкуството и културата в окръга: развитие на библиотечното дело; идейното и художествено ниво на местната радиопропаганда; състоянието на музеите и паметниците на културата в Русенски окръг като фактори за патриотичното възпитание на младежта и трудещите се; народните читалища — организатори на културномасовата работа на село; прижата за опазване на паметниците на културата и по някои въпроси на архитектурното изграждане на селищата; състояние и задачи на пионерската и средношколската самодейност като фактор за естетическото възпитание и др.

Разглеждането на такива важни въпроси от пленуми на ОСИК е успех в нашата работа.

В подготовката и провеждането на пленумите се търсеше помощта на компетентните по дадения проблем обществени организации, в това число и представители на централните ръководства на творческите съюзи, например на Съюза на българските архитекти, когато се разглеждаше въпросът за паметниците и архитектурното изграждане на селищата в окръга. Привличаха се специалисти и други творци за разра-

ботването на материалите и за да участвуват в заседанията. Именно тук най-добре се проявяваше обществено-държавното начало.

Значително се подобриха стилът и методът на окръжния съвет за изкуство и култура. Съставът на бюрото на ОСИК, неговият колективен метод на работа му дават възможност с компетентност да обсъжда и решава въпросите на културния живот в окръга. То работи по годишни и оперативни тримесечни планове. На свои заседания системно обсъжда проблемите на общинските съвети за изкуство и култура, на институтите за изкуство, групата на художниците, читалищата, музеите, библиотеките и др. По отделни въпроси бюрото разработва перспективни планове и схеми за създаване образци в отделни звена, каквито са общинският съвет за изкуство и култура в с. Николово, народните читалища в Борово, Обретеник и Капелово, районният радиовъзел в АПК — Сливо поле и др. Дейността на тези наши модели беше обект на обсъждане и получи висока оценка на националните съвещания по проблемите на организацията на читалищната дейност и радиопропагандата, организирани от КИК през 1971 г. в Русе.

Наред с това обаче трябва да заявим, че резултатите нямаха да бъдат още по-добри, ако бяхме преодолели някои съществени слабости и недостатъци в нашата работа.

По вина на изпълнителното бюро бе допуснато през този период някои от пленумите да се проведат с голямо закъснение и след неколккратно отлагане, което наруши ритмичността на заседанията на ОСИК.

Причините за това са, че подготовката на материалите за тези пленуми започваше късно. Подобна слабост се допускаше и в подготовката за някои заседания на изпълнителното бюро. Материалите не се разработваха добре и се даваха със закъснение, поради което членовете му нямаша възможност да се запознаят по-задълбочено с проблемите и да участвуват активно в тяхното обсъждане и решаване. Сериозен недостатък в работата на бюрото е и това, че все още не осигурява цялостното изпълнение на взетите решения. Причината за това е, че все още не успяваме да ангажираме бюрото като цяло, не се ангажирват и секциите към ОСИК, ръководствата на институтите и масовите организации. Това говори, че все още в нашата работа и особено в работата на щатните работници на ОСИК тежат някои непреодолеми навици от работата им в бившия отдел „Изкуство и култура“ към ОНС.

Бюрото на ОСИК е виждало и вижда тези свои недостатъци, полагало е грижи за тяхното преодоляване, все още обаче те не са ликвидирани напълно. Очевидно бъдещият ОСИК и неговото бюро трябва да вземат още по-енергични мерки за ликвидирането им.

В подготовката за Втория конгрес на българската култура се обсъжда досегашната работа и което е още по-важно, се правят редица предложения за по-нататъшното развитие на съветите за изкуство и култура, между които и това да се създадат нови техни органи. Необходимостта от такива помощни органи бе осъзната твърде отдавна от ОСИК и бяха създадени осем секции: „Библиотечно дело и книгоразпространение“, „Съвети за изкуство и култура и народни читалища“, „Музеи и паметници на културата“, „Местна радио-пропаганда и печат“, „Музика“, „Театър и литература“, „Изобразително изкуство“, „Културно строителство и монументална украса“. Като членове в тях бяха привлечени 133 специалисти и творци от институтите за изкуство, от културно-просветните учреждения, от окръжните поделения на творческите съюзи, общественици. На тези секции са дадени права и задължения да разработват, обсъждат и внасят в изпълнителното бюро на ОСИК важни въпроси от своята област. Техни председатели станаха членове на бюрото.

Някои от секциите заработиха сравнително добре. Вземаха инициативи да разработват и обсъждат належащи проблеми, като привличаха специалисти и творци в съответната област. Така, секцията „Музика“ с председател Силви Стамболиев на свое заседание обсъди и внесе в бюрото репертоарните планове и кадровите проблеми на музикалните институти. Особено редовно и системно работи секцията „Библиотечно дело и книгоразпространение“ с председател Николай Ганчев. Тя е внасяла пред бюрото и пред пленуми добри и навременни разработки, правила е ценни предложения, изпълнението на които доведе до завидно развитие на библиотечното дело в окръга. Заслужава да бъде отбелязана и добрата работа на секция „Радиопропаганда и печат“ с председател Васил Кенарев.

Повечето секции обаче не проявиха активност и не изпълниха както трябва предназначението си. Причините за това са двустранни. Първо, отговорност за слабата им работа носят председателите на съответните секции, членуващите в тях платни работници на ОСИК, които обикновено са секретари на секциите, и членовете. Всички те не са проявили самона инициатива и активност. Второ, вина, и то сравнително

по-голяма, за това има изпълнителното бюро. То не е изисквало системно от техните председатели, не е търсило от тях отговорност за бездействието им. Според нас, причината за това трябва да се търси в обстоятелството, че бюроето на практика не е подхождало към секциите като към звена, в които особено успешно може да се осъществява, да се развива общественно-държавното начало. Дори и в секциите, които са работили сравнително добре, не се е реализирала, както трябва, тази им изключително отговорна и силна функция.

Изхождайки от мястото и ролята на секциите в системата на съветите за изкуство и култура, необходимо е бъдещият ОСИК и неговото бюро да вземат по-енергични мерки, за да се осигури активност в работата на всички секции. Нужно е да се намерят още по-сполучливи форми и методи за работа със секциите и да се преодолеят подценяването на тяхната работа. От нас се изисква най-грижливо да се укрепват създадените звена и да се търсят нови такива, чрез които непрекъснато да се разширява и усъвършенствува общественно-държавното начало.

Една от основните задачи на ОСИК и неговото бюро през този период е била да се оказва конкретна и диференцирана помощ на градските и общинските съвети за изкуство и култура, за тяхното пълно утвърждаване като компетентни органи за ръководство на културния живот в района на общината. В това отношение бюроето на ОСИК е провело редица мероприятия като: срещи за обмяна на полужителния опит, семинари, изслушване на доклади, оказване помощ на място и др.

Цялостната дейност на градските и общинските съвети за изкуство и култура — техните успехи и недостатъци — била поставена на широко обсъждане в отчетно-изборните им конференции, проведени през тази година.

Имайки предвид значението на конференциите, бюроето, членовете на пленума, щатните работници на ОСИК, ръководители на институтите за изкуство и други участваха активно в подготовката и провеждането им. Общо в конференциите участваха 3142 души и се изказаха 251.

Всичко това осигури необходимите предпоставки градските и общинските конференции да минат на високо ниво. Съциите се превърнаха в задълбочен разговор за резултатите от тяхната работа след Първия конгрес на културата.

В дните на отчетно-изборната кампания се проведе широка разяснителна работа за значението на предстоящия

Втори конгрес на българската култура и в негова чест се осъществи разнообразна културно-масова работа.

На конференциите бяха избрани нови ръководства, в състава на които бяха включени по-голям брой младежи, представители на местната интелигенция и обществените организации. Ние даваме положителна оценка на подготовката и провеждането на отчетно-изборните конференции и вярваме, че новоизбраните СИК, използвайки натрупания досега опит, ще съумеят да създадат необходимата организация за изпълнение на партийните решения и тези, които ще се вземат в предстоящия Втори конгрес на българската култура. Голяма част от общинските съвети за изкуство и култура станаха инициатори на много нови и интересни начинания. Такива са общинските съвети за изкуство и култура в Николово, Вятото, Обретеник, Бабово, Копривец, Сваленик, Пиргово, Щръклево, Тръстеник и др. Положителното в ръководството и организацията на културния живот в посочените общини е това, че там е привлечена на активна работа почти цялата местна интелигенция. Общинският съвет за изкуство и култура във Вятото, подпомогнат от ОСИК, проведе през април 1971 година Месец на културата, превърнал се в празник за трудещите се от целия аграрно-промишлен комплекс „Клемент Готвалд“. Той беше успешно повторен през тази година и трябва да се утвърди като ценна ежегодна проява. Още една прекрасна инициатива на този съвет заслужава да бъде отбелязана. Под ръководството на общинския партнен комитет той учреди литературен конкурс за произведения със селска тематика. Всяка година, когато се обявяват резултатите от конкурса, трудещите се от Вятото се срещат с творци на поезия и белетристика. Такива инициативи — интересни и въздействащи, организирани от съответните съвети за изкуство и култура, са Димитровските празници в Обретеник, Декадата на културата в Бабово, Люляковите дни в Писанец, Третомартенските тържества в Кошов и др. Резултатна дейност развива и общинският съвет за изкуство и култура в с. Николово. Същият е установил и поддържа близки връзки с институтите за изкуство в Русе, които системно на сцената на местното народно читалище изнасят спектакли, концерти, лекции из областта на изкуството. Тук бяха създадени и добре работеща музикален кръжок за народни инструменти и балетна школа, както и редица клубове и кръжоци по интереси. Опитът на Николово може да служи за образец и в това: как народното читалище със своята база и традиции може да се превърне

в център на всестрания културен живот на селището, в който най-дейно да участвуват комсомолците и многобройният отред на местната интелигенция. Общинският съвет за изкуство и култура и младежният дом в селото можаха да поставят началото на интеграция в масово-културната и възпитателната работа между работниците от завод „Дунарит“ и селските труженици. Това е една прекрасна инициатива и заслужава да се поддържа и насърчава с всички сили и средства. Общинските съвети за изкуство и култура решават важни и належащи проблеми. Съветът за изкуство и култура в с. Ценово на свое заседание прие единна програма за културния живот в общината. Общинският съвет за ИК в с. Пиргово разгледа работата на читалищата, развитието на библиотечното дело и радиопропагандата. Общинският съвет за изкуство и култура в Баница обсъди въпроса за патриотичното възпитание на младежта.

Последните няколко години бяха период на пълно и цялостно утвърждаване на градския съвет за изкуство и култура в Русе, където се решиха и се изпълняват редица въпроси в областта на изкуството и културата. С активното участие на ГСИК беше подготвена и приета от бюрото на ГК на БКП перспективна програма за монументалната украса на града, а на пленум беше приета десетгодишна програма за развитието на художествената самодейност. Градският съвет за изкуство и култура разработи прогноза за развитието на изкуството и културата до 1990 г., която беше утвърдена от ИК на ГНС.

Сериозно завоевание в дейността на ГСИК е решаването на проблема за опазване и съхранение на архитектурното наследство в гр. Русе. На специална сесия на градския народен съвет ГСИК, съвместно с дружеството на архитектите и групата на художниците в Русе, внесе доклад и беше приета перспективна програма по този въпрос. В изпълнение на тази програма беше реставрирана сградата на ул. „Славянска“ № 2 за Клуб на дейците на културата. В момента се реставрират сградите на бившия Природонаучен музей, Драматичния театър и др. По-системна и целенасочена става помощта, оказвана на народните читалища в града, в резултат на което е подобрена тяхната културно-просветна дейност.

Всичко това е доказателство, че ГСИК правилно се е насочил, наред с решаването на текущите задачи, да разработва и перспективни планове по основните проблеми. Това говори за правилен стил и метод в работата на ГСИК,

което го утвърждава като действителен ръководен орган в областта на изкуството и културата в гр. Русе.

Тези стил и метод на работа, които са характерни за редица други съвети, трябва да се овладяват от всички съвети за изкуство и култура и да се разпространява положителният опит в работата на всички.

Има и такива съвети, в работата на които липсва достатъчно инициатива, които все още не са намерили пълноценно своето място в решаването на проблемите на изкуството и културата. Такова е положението в Червена вода, Ново село, Острица и Червен. Сериозни недостатъци има и в градските съвети за изкуство и култура в Бяла и Две могили, поради което културният живот в тези два града не отговаря на възможностите, а още по-малко на нуждите на съвременността.

Основните причини за незадоволителните резултати от тяхната работа са: нередовно провеждат заседанията си, недостатъчно ангажират членовете си с конкретни задачи, не използват напълно силите на местната интелигенция за културно-масова работа. Недостатъчно добре се прилага, особено в гр. Две могили, общественото-държавното начало. Посочените съвети за изкуство и култура не изпълняват изцяло своето право на ръководен орган на културния живот в района на общината. Помощта, която им е оказана, не е дала желаните резултати. Очевидно определена вина за това им, и бюрото на ОСИК, тъй като то не осигури необходимата конкретна и диференцирана помощ за укрепването и актиизирането на същите.

Недопустимо е повече да продължава това състояние. Тук също трябва да се създадат условия за по-много и по-значими културни прояви.

Осъществявайки общественото-държавното ръководство, съветите за изкуство и култура се явяват координатори на дейността на културните институти, на обществените организации, творческите групи и пр. Сега, в предконгресната подготовка и особено на научно-теоретичната конференция в Благоевград, тази роля беше отново призната. Съветите за изкуство и култура трябва да осъществяват тези свои функции, без да подменят органите и организациите, нито да ограничават тяхната саминициатива. Можем да отчетем, че този принцип на работа правилно се осъществява и в нашата съвместна дейност. С ръководствата на институтите и масовите организации са изградени правилни отношения.

Така, с ОК на ДКМС се изграждат в духа на тезисите на

др. Т. Живков за работата с младежта и Комсомола по-тесни връзки. Бюрата на ОСИК и ДКМС изработиха съвместни мероприятия, осигуряващи по-активното участие на младежите във всеотнашната културна дейност. Редица пленуми като: „Народните читалища — организатори на културно-масовата работа на село“, „Естетическото възпитание на подрастващото поколение и трудещите се“, „Състояние и задачи на пионерската и средношколска художествена самостоятелност в Русенски окръг като фактори за естетическо възпитание“ и др. бяха подготвени и проведени съвместно с ОК на ДКМС. Така се провеждат и редица други мероприятия: окръжни съвещания, съвместни заседания и срещи по общини и др. Това дава положително отражение в работата на общинските съвети за изкуство и култура.

Значително се подобрява нашата дейност и с ОС на БПС. Успешно се провежда единна програма за квалификация на програмните отговорници, библиотечарите и др. Обсъждат се, решават се и се разработват мероприятия по отделни въпроси и с комитетите на Отечествения фронт, като внедряването на новите социалистически ритуали в бита, патриотичното възпитание на населението и много други. Тези съвместни мероприятия увеличават ефекта на тяхното възпитателно въздействие.

Въпреки това обаче трябва да заявим, че постигнатото не отговаря на нашите възможности, на големите изисквания. Получава се така, че имаме не малко съвместни решения, но все още не осигуряваме изпълнението им. Затова именно участието на младежта в дейността на читалищата, в художествената самостоятелност и пр. не е задоволително. Затова ние сме свидетели как редица колективи за художествена самостоятелност започват да застаряват по състав, как една голяма част от младежите, избрани в ръководствата на читалищата, не участвуват в работата им. Ние не можем да бъдем доволни и от нашата съвместна работа с ОС на БПС и ОК на ОФ. Не по всички въпроси, по които може и трябва, се осъществява единодействие. Това пречи за пълноценното интегриране на силите с обществените организации.

Съветите за изкуство и култура са органи на народните съвети, чрез които те осигуряват провеждането по държавна линия политиката на партията в областта на изкуството и културата. ИК на окръжния народен съвет на две свои заседания и на една сесия изслуша бюрото на ОСИК за неговата работа. Общинските народни съвети в Николово, Вятково, Обретеник, Сваленик, Новград, Ценово и др. също правил-

но разбират ролята на общинските съвети за изкуство и култура, оценяват положително тяхната дейност, оказват им необходимата помощ. В окръга няма общински народен съвет, който на свое заседание или сесия ежегодно да не разглежда работата на общинския съвет за изкуство и култура. Това е положително явление в работата на народните съвети. Правилното решаване на този въпрос обаче зависи и от това, как общинските съвети за изкуство и култура ще търсят помощта и съдействието на изпълнителните комитети. В това отношение също могат да се посочат много положителни примери, когато по предложение на общинския съвет за изкуство и култура се внасят в изпълнителните комитети или в сесии на народните съвети за разглеждане редица въпроси. Необходимо е обаче да се засили контролът на изпълнителните комитети върху дейността на съветите за изкуство и култура. Укрепването на съветите за изкуство и култура, успехите на културния фронт и решаването на големите задачи на културното строителство са немислими без конкретното и близко ръководство от страна на окръжния, градските, районните и общинските партийни комитети.

Бюрото на окръжния комитет на партията на две свои заседания изслуша бюрото на ОСИК за неговата дейност. При това чрез отдел „Пропаганда и агитация“ и сектор „Изкуство и култура“ получаваме конкретна помощ в нашата ежедневна работа. Близък партисен контрол и помощ се оказват и на градските и общинските съвети за изкуство и култура, които също се отчитат за своята работа пред партийните комитети.

Преди отчетно-изборните конференции партийните комитети приеха оценки за дейността на съветите за изкуство и култура. Близката и конкретна партийна помощ допринася за тяхното укрепване като ръководни органи. Значително се подобриха през последните години методическата помощ и ръководството на КИК на съветите за изкуство и култура в нашия окръг. Положително се отразяват в нашата работа решенията и документите на пленумите на КИК и националните съвещания, квалификацията на ръководните кадри, обмяната на положителния опит и др. През този период излязоха много нормативни документи, които дават по-голяма и конкретна насоченост в работата. Налага се обаче в бъдеще тази помощ да се подобри още повече, като се подобрява връзката на КИК със съветите за изкуство и култура, като по-добре да се регламентира статутът на някоя звена от системата на съветите за изкуство и култура,

като по-често се обменя положителният опит, като се обмисли и въпросът за морални и материални стимули в тяхната работа.

От казаното дотук може да се направи изводът, че изпълнявайки партийните и правителствените решения и указанията на КИК, под ръководството на окръжния комитет на партията, окръжният и другите съвети за изкуство и култура в Русенски окръг укрепват и се утвърждават като ръководители на културния живот в окръга.

С основание можем да заявим, че общественно-държавното начало в ръководството на културния фронт в окръга оправда своето предназначение.

Необходимо е, за да се отговори на изискванията на Десетия конгрес на партията, решително да се подобри организационната и методическа помощ на ОСИК и по-често да се провеждат мероприятия за популяризиране и разширяване на положителното в тяхната работа.

РАЗВИТИЕ НА ИЗКУСТВОТО И КУЛТУРАТА В РУСЕНСКИ ОКРЪГ

Предконгресната окръжна отчетно-изборна конференция на културата е призвана да разгледа също как е протичал всестранныят културен живот, как са работили институтите за изкуство, културно-просветните учреждения, колективите на художествената самодейност, какво са сътворили различните отреди на художествената интелигенция и дейците на културата, как са осъществявали решенията на Десетия партийен конгрес и Първия конгрес на българската култура, как са отговаряли на партийната повеля „Повече сред народа, по-близо до живота“. При това тя трябва да види какъв е приносът на ОСИК, на неговото бюро и на другите му органи за успехите, каква е тяхната отговорност за несполуките в художествено-културния процес.

В политиката си към професионалните институти за изкуство и филмалите на творческите съюзи ОСИК и неговото бюро се ръководят от изискването за разгръщане и осигуряване на широка и ефективна дейност за културното издигане, класово-партийното възпитание на подрастващото поколение и трудеците се. Въз връзка с това нашите усилия са били насочвани към подпомагане развитието на многообразно и високо художествено изкуство на социалистическия реализъм, към създаване на необходимите обществени предпоставки за това

След преодоляването на първоначалната плахост ИБ на ОСИК през последните години се отнася с по-голяма за-

дълбоченост и повишена изискателност към ръководствата на институтите при изграждането на техните репертоари като ги обсъждат на свои заседания.

При редни срещи, заседания, сесии и др. в града и окръга, а сега и при провеждането на отчетно-изборните конференции ОСИК утвърди в практиката си да капи за участие в тях ръководствата на нашите институти и учреждения. Тук те можеха да изслушат желанията и предложенията на трудовите хора, още по-ясно да видят големите задачи на своите колективи.

Със значителни постижения посреща Втория конгрес на културата нашият Драматичен театър „Сава Огнянов“, чиято изкуство е едно от най-силно въздействащите в идейно и художествено отношение.

Всеизвестна истина е, че успехът в този сектор на идеологическия фронт зависи от две основни неща: от правилното изграждане на репертоара и от нивото на художествената му интерпретация.

Почерпило добра поука от неуспеха в последния национален преглед, сегашното ръководство на театъра постави решаването на проблемите за репертоара и за неговата идейно-художествена реализация на по-добра основа. В потвърждение на това е достатъчно да посочим постановките: „Ленин влезе в нашия дом“ от Георги Караславов, „Жажда“ от Величко Нешков, „Калоян“ от Камен Зидаров, „Двамата другари“ и редни други.

Ръководството на русенския театър, начело със з. а. Васил Попилиев, успя да сплоти творческия колектив, да му възвърне увереността, да се повиши самовизискателността му, да го поведе по пътя на социалистическия реализъм. И възходът започна. Постановките на „Съд на честа“ от Раигол Игнатов и „Венецианския търговец“ бяха високо оценени в София. Русенските драматични артисти се представиха добре на прегледа на пиесите с младежка тематика, състоял се в Пловдив, и на националния преглед на българската историческа драма „Поглед към вековете“ — във Велико Търново. Особено висок връх Драматичният театър „Сава Огнянов“ достигна с постановката на пиесата „Незавършен монолог“ от Тодор Генов, посветена на 90-годишнината на Георги Димитров. Това представление зарадва и вдъхнови русенската публика — работници, служители и интелекциия, младежи и девойки, но особено радващо е, че на декадата на театралното изкуство в София в чест на юбилея на великия комунист и патриот постановката „Незавършен монолог“ бе

оценена и от публиката, и от прецизната критика като пайдобрата.

По-нататъшното развитие на театъра изисква със съдействието на ОСИК и КИК да бъдат решени някои основни проблеми. Без да омаловажаваме постигнатото през последните сезони, трябва да споделим, че театърът е в дълг към работническата класа и преди всичко към представянето на съвременния положителен герой, строител на комунистическото общество. Към решаването на този въпрос следва да се подхожда със всем грижливо и мъдро както при подбора на драматични творби измежду готовите вече пиеси, така също и при избор на автор за съвместна работа. Трябва да се доверяваме на автори, които имат и таланта, и идейната убеденост, и житейския опит, необходими за да се създаде силна творба.

Грижата за създаване на съвременна българска драматургия не трябва да се разбира като кампания за всеки сезон, а като постоянна задача. Сега в това отношение липсват система и ясен перспективен план на литературното бюро в театъра.

Всичко това, разбира се, театърът не може да реши сам, без конкретна материална и идейно-художествена помощ от ОСИК. Неизползувани са също възможностите, които имат секцията „Театър и литература“, ОС на БПС и АПК за сключване на контракции.

Другата належаща задача е да се укрепи режисьорското звено, като се помага на младите талантиливи режисьори бързо да израснат в сложното си и много отговорно изкуство, за да могат да създават цялостни, завършени, силно въздействащи спектакли. Успехите в това ще бъдат важен фактор за привличането в колектива на талантиливи млади актьори.

Не можем да отменим още един неизпълнен дълг на нашите театрални дейци. Става дума за обхвата на въздействието на изкуството им, за повелята да обслужват цялото население на окръга, да играят и в селата, на която те все още не откликват според нуждите и възможностите. Неведнъж е изтъквано, че в това отношение русенският театър е отстъпил от постигнатото преди години при значително по-лоши условия.

Сериозен проблем за него е състоянието на материалната му база, но на този въпрос ще се спрем по-нататък в доклада.

Ние сме дълбоко убедени, че ръководството и колектив-

вът на Драматичния театър „Сава Огнянов“ успешно ще решат тези и другите си проблеми, защото ги разбират и защото имат сили за това. Уверени сме, че тяхното изкуство ще става все по-силно и красиво, за да служи на великото дело на партията и народа.

Показателни за ритъма на културния живот в Русенски окръг са развитието и успехите на Народния куклен театър. Този сравнително млад и малък институт, в който твори талантлив колектив, бързо се извиси до голямото изкуство за най-малкия зритель и с това неотстъпно зае мястото си в системата за обучението и възпитанието на бъдещето на Родината.

През отчетния период кукленият театър завоюва наистина блестящи успехи. Много добре той се представи на Първия фестивал на българската куклена пиеса за деца, състоял се във Варна през тази година и на Международния фестивал на куклените театри в Загреб през 1971 год. Особено висока оценка неговото изкуство получи в столицата на Латвийска ССР. Но една от най-големите му награди са обичта, която си е завоювал сред децата, и признанието от страна на родителите и учителите, на критиката и обществеността, че е намерил верния път да изпълнява своето високо призвание, да служи на великото партийно дело.

Успехите на кукления театър са плод на правилна репертоарна политика. През последните два сезона са представени 7 пиеси, от които 6 български и една съветска. Пиесата си „Желязното момче“ Йордан Радичков написа специално за нашия театър. Сега се работи с Николай Хайтов върху пиесата „Двубой в гората“ и с Пенчо Липов — „Битка за пленените джуджета“. Поддържат се връзки и с Орлин Орлинов, Васил Стаилов и др. Този път е верен и по него трябва да се върви смело. С всичко това театърът внася своя принос в развитието и утвърждаването на българската куклена драматургия.

Заслужава да изразим нашата благодарност към колектива на театъра за завоюваните през периода награди, за високите художествени постижения, резултат на ясни идейни и художествени позиции на режисьор, художник, актьорски състав и ръководство за това, че той неуморно и с голяма преданост радва със своите спектакли не само децата в Русе, но и във всички селища на окръга и района, който обслужва. За 5 години театърът е изнесъл 1280 спектакъла пред около 256 000 зрители, от които около 120 000 в селата на окръга.

И кукленият театър има свои затруднения и нерешени проблеми. Някои от тях са в процес на решаване, а други, като например кадровите и щатното изравняване с театрите в гр. Варна, Пловдив и др., изискват ОСИК да прояви още по-категорична настойчивост пред КИК за неоправданото отлагане на разрешението на този проблем.

Ръководството на Русенската народна опера пое с чувство на отговорност задачите за решително преустройство на своята работа в съответствие с изискванията на партийната политика.

Като проследяваме дейността на оперния колектив през периода от Първия конгрес на българската култура досега, ние се убеждаваме, че въпреки някои пропуски и слабости, той се е ръководил и вдъхновявал от призивните си да допринася за класово-партийното и музикално възпитание на трудещите се.

Партийният лозунг: изкуството да служи на народа — се осъществява на дело. Значително се е изменил социалният състав на публиката, която пълни салоните на оперните представления. Трудни колективни на заводи, учредения и институти купуват и посещават редица спектакли.

Колективът на Русенската народна опера се стреми успешно да отговаря на съвременните изисквания не само като поддържа богат, задоволяващ културните потребности на съвременните зрители репертоар, но и чрез акцентите в неговата художествена реализация.

През последните няколко сезона бяха поставени 7 български произведения: оперите „Мост“ от А. Райчев, „Ян-Библян“ от Н. Геров, „Бунтовна песен“ от Г. Зл. Черкин, „Албена“ и „Майстори“ от П. Хаджиев, балетът „Хайдушка песен“ от А. Райчев. С успех беше подготвена и операта „Майка“, а през настоящия сезон в чест на 50-годишнината на СССР и детската опера „Момчето великан“ от н. а. на Съветския съюз Тихон Хренников, както и други произведения на съветски композитори. Добра реализация на русенската оперна сцена имат и такива бележити творби, даващи големи възможности за музикална изява на певците, като „Дама Пика“ от Чайковски, „Княз Игор“ от Бородин, „Вълшебната флейта“ от Моцарт, „Бал с маски“ и „Отело“ от Верди, „Летящият холандец“ от Вагнер и други.

Към художествените постижения на операта се налага да посочим и успеха при гостуването ѝ през миналия сезон в Социалистическа република Румъния.

Обективността изисква обаче да споделим, че в работата на този сложен за овладяване и ръководство колектив се забелязват периодични кризисни явления, както от организационен, така и от художествен характер.

Липсва систематична квалификация на солистичния и артистичен състав, поради което не всички спектакли преминават на високо художествено ниво. Сериозно отражение дава в работата на хора и липсата на хорова диригент, проблем, който със съдействието на КИК следва да намери в най-скоро време разрешение.

Не може успешно да се решава отговорната задача да се изгражда всеотдайно хармонично развита личност и без благоприятното въздействие на музиката, без да се въвеждат трудещите се и особено младежта в нейния прекрасен свят. В тази насока особено ценна и резултатна е дейността на Русенската филхармония. Това тя осъществява, като все повече разширява и заздравява връзките си с трудовите колективи чрез планомерно провеждани специално за тях подготвени концерти и чрез различни просветни форми с музикална тематика. Резултат именно на тази дейност е значително повишеният процент на работническата публика не само на концертите на масовите жанрове, където организираното посещение от различните трудови колективи представлява средно 75 на сто, но и в тези на симфоничната и камерната музика, на художественото слово. Особено съдействува за успеха сред работническата класа установеното близко сътрудничество с Междусъюзния дом на културата при ОС на БПС в Русе, което е реална основа за богата и разнообразна дейност сред трудещите се в града и окръга.

Специално трябва да се отбележат концертите на изпълнители български изпълнители, организирани от филхармонията за някои трудови колективи, които се превръщат във вълнуващи срещи на изпълнителите с работническата класа. Такива бяха изнесени в предприятията „Дунавска корпорация“, „Фазан“, „Юта“ и „Приста“, посрещнати с голям интерес от трудещите се.

Значително се разшири и обогати дейността на филхармонията в изпълнение на програмата за проявите с образователен характер. Изхождайки от натрупания немалък опит в организирането и провеждането на концерти за учащите се, филхармонията успя да разшири сферата на обхващаните от тази нейна дейност. Постигане са редицата

концерти за най-малките ученици, обединени в тематично насочени и свързани помежду си цикли.

През настоящата година със съдействието на ОСИК и отдел „Народна просвета“ ръководството на филхармонията ще експериментира по специално разработена програма диференцирано, съобразно с възрастта, извънкласно музикално възпитание на учащите се.

Бележи развитие и движението „Българска музикална младеж“, но то се нуждае от поставяне на още по-здрава организационна основа, за да излезе от своите тесни рамки.

Филхармонията подобрява концертната си дейност в селищата на Русенски окръг. Особен тласък в това отношение дадох разработената програма за това и проведените със съдействието на ОСИК срещи с ръководствата и съветите за изкуство и култура по места. Само през сезон 1971/72 г. филхармонията е изнесла 97 концерта в окръга, между които специално трябва да се отбележат музикално-образователните концерти на симфоничния оркестър, посрещани с голям интерес от учащите се и младежите в Две могили, Николово, Борово, Щръклево, Пиргово. Тази дейност се нуждае както от решително разширяване, за да обхване всички селища и слоеве на населението, така и от разнообразяване на формите.

Едно от най-големите ни завоевания не само в областта на изкуството и културата, но и на идеологическия фронт е утвърдилният се вече Международен фестивал „Маргенски музикални дни“ в Русе. Той е плод на правилната и последователно провеждана партийна линия за демокрация и децентрализация на културата, израз на богатите музикални традиции на Русе и Русенски окръг, и на постоянно растящите потребности от естетическа наслада на строителите на социалистическото общество.

Свършено правилно е, гдето всяка година „Маргенските музикални дни“ се посвещават на светла годишнина на велики люде и събития. По този начин чрез тематично подбраната програма от симфонична музика, фестивалът въздействува не само художествено, но и идейно: хуманно, интернационално и патриотично, за комунистическото възпитание. През 1973 год. той ще бъде посветен на 50-годишнината на славното Септемврийско въстание, а през 1974 год. — на 30-годишнината на Социалистическата революция у нас.

Международният музикален фестивал в Русе внася свой принос и в развитието на българското симфонично

творчество и изпълнителско майсторство, за популяризирането им не само у нас, но и в чужбина. В дванадесетте му поредни досега провеждания на концертния подиум в Русе са прозвучали около 150 български произведения от 35 наши композитори.

За осъществяването на това крупно събитие ние получаваме ценна подкрепа от КИК, Главна дирекция „Българска музика“, СБК, СМД и ККВЧ, за което им изказваме нашата искрена благодарност и признание.

Развитието на фестивала обаче отдавна навлезе в нов етап, изискващ спешно утвърждаване на неговия статут, финансирана сигурност и обезпечаване с полагащата му се съответна представителна база. Ние се обръщаме с настойчива молба към ръководството на Комитета за изкуство и култура за подкрепа и съдействие в разрешаването на тези въпроси.

От всичко казано можем да направим извода, че институтите за изкуство и техните колективи, вдъхновените интерпретатори на голямата правда за нашия живот са на своя боев пост, постигат все по-добри резултати по пътя на социалистическия реализъм, изпълняват решенията на Десетия конгрес, че пред тях са открити неограничени хоризонти към нови висоти в голямото изкуство.

Нашият призив към тях в навечерието на Втория конгрес на българската култура е да умножават своите усилия за широкото навлизане на културата и изкуството във всекидневното на обикновените хора, които се трудят в заводите, на полето, в учрежденията, да осъществят с тях — съзнателите на новия живот, още по-тесна връзка, да дадат своя принос в разгръщането на социалистическото съревнование за изпълнение плана на VI петилетка.

Необходима е своевременно, сериозна и задълбочена работа за изграждането на репертоара на институтите за следващия сезон, който трябва да бъде в съзвучие с подготовката за чествуване 30-годишнината на Социалистическата революция у нас.

Ние очакваме да видим на сцената високо-идейни и високохудожествени спектакли, да чуем от концертния подиум вълнуващи музикални произведения, да се срещнем с творби, които духовно обогатяват и радват човека, утвърждават жизнената правда, комунистическите идеали в живота и съзнанието на строителите на новия свят.

На културния фронт в Русенски окръг все по-убедител-

но се чувства атмосферата на оживена и активна дейност в областта на изобразителното изкуство. Тя е дело на групата на русенските художници, в която работят 43 утвърдени творци, 13 от които са редовни членове на СБХ.

В преустройството на ръководството на културния живот в окръга окръжният съвет за изкуство и култура отдели немалко внимание на това изкуство и положи усилия, за да окаже помощ на ръководството на групата както в организацията на художествените изложби, така за стимулиране творческите изяви на художниците чрез осигуряване на средства за откупки.

С участието си в ежегодните окръжни или общи художествени изложби, посвещавани на бележити събития, нашите художници са утвърдили като значително творческо ядро. Най-крупният тяхна проява през този период бе възстановяването през 1970 г. на прогресивната традиция за провеждането на Северобългарската художествена изложба в град Русе. С активната помощ на ОК на БКП, КИК, СБХ, ОСИК и групата в Русе се даде възможност на художниците от окръзите в Северна България да предоставят на вниманието на русенските трудещи се, на младежта и културната общественост около 240 творби на изобразителното изкуство, което беше една богата школа за художествено възпитание. Едновременно с това бяха разменени изложби с побратимените градове Рига, Братислава и Пистедам. За признанието на професионалното израстване на нашите художници говорят и организираните 3 самостоятелни изложби в София на з. х. Кирил Стаичев, Димитър Хинков и Никифор Цонев, както и участието на Стефан Кацаров и Йордан Парашкевов в изложби на Полската народна република.

Въпреки спецификата на това изкуство, благодарение на дейността на нашите художници, то вече по-уверено се приближава до гледещите се, става по-достъпно и търсено. За това значително място се пада и на утвърждаващата го художествена критика в печата чрез в-к „Дунавска правда“, „Народна култура“, сп. „Изкуство“ и др.

В областта на изобразителното изкуство в нашия окръг, се оказаха и редица трудно решими въпроси, най-сериозният от които е недостатъчната материална база за изява. Малката и неудобна изложбена зала в гр. Русе, ограничената експозиционна площ на Художествената галерия не са в състояние вече да отговарят на многобройните и все по-ма-

щабини изяви на нашите художници.

Недостатъчна е популяризаторската работа в селата на окръга на художествената галерия и групата на художниците. Подценява се организирането на самостоятелни изложби на русенски художници в окръга. Недостатъчно инициативни са в това отношение и съветите за изкуство и култура.

Развитие на изобразителното изкуство изисква и да се осигуряват съответни стимули, активизиращи творческата ангажираност и изяви.

В това отношение следва да споделим, че средствата, които се отделят ежегодно в бюджета на ОСИК за обогатяване фонда на Художествената галерия, за откупки и контракции на художествени произведения, са крайно недостатъчни. През последните 2—3 години единствени покупатели се оказаха окръжният и градският народни съвети, респективно Художествената галерия.

Към тази форма за стимулиране на развитието на изобразителното изкуство не са привлечени отговорно и не са използвани възможностите на АПК, заводите и предприятията в окръга. Разрешението на този проблем само със силите на ОСИК и ръководството на групата на художниците се оказва неефективно.

Сравнително добри успехи постигнаха през последните години и литературните творци от нашия окръг. Между двата конгреса на културата излязоха стихосбирките: „Не мога да заспя“ от Мила Доротева (1967 год.), „Седмица“ от Иван Цанев (1968 год.), „Като дъх и ласка“ от Димитър Горсов (1971 год.), „Покапа за песен“ и две преводни книги от Здравко Кисъов (1972 год.), романите „Орли“ от Гено Боров (1968 год.) и „Бечната арена“ от Александър Петров (1972 год.), повестта на турски език „Черната скала“ от Владимир Цикалов (1969 год.).

Не е достатъчно (и въпреки това не е най-главното) да отбележим само количествената страна. Стихосбирката „Седмица“ на Иван Цанев единодушно бе преценена от литературната критика като събитие в най-младата ни поезия. Стихосбирката „Като дъх и ласка“ на Димитър Горсов получи ежегодната награда на Дългопол, Варненски окръг, за книга на селска тематика през 1971 год. През същата година бяха отличени и произведения на Александър Петров и Здравко Кисъов в ежегодните награди за изкуство и литература, учредени от ЦС на БСФС и ЦС на БТС. Романът на Гено Боров „Орли“ бе преведен и издаден в Полша. За

активната си творческа дейност Здравко Кисъов бе приет в Съюза на българските писатели.

Русенските литературни творци системно участвуват с произведения в централните литературни издания, в алманасите „Простори“ и „Трагедия“, в предавания на радиото и телевизията.

Положителна, стимулираща за тяхното творческо развитие роля играе и литературният лист „Север“ на в. „Дунавска правда“.

Наскоро Междусъюзният дом на културата със съдействието на ОСИК издаде сборник на литературния клуб „Светлоструй“, в който са представени по-голямата част от литературните творци в нашия окръг.

ОСИК грижливо е следил развитието на нашите литературни творци и ги е подпомагал в израстването и изявиите им.

В интерес на истината обаче следва да признаем, че това, което се прави за утвърждаването на Русе като център на интензивен литературно творчески живот, не е достатъчно.

Необходително е ОСИК и ГСИК да набележат ефективни действени мерки за подобряване ръководството на литературните кръжоци, да им се оказва помощ за подобряване организационния им и творчески живот, да им се осигури по-постоянна възможност за изява и да се засили връзката им с живота и дейността на трудещите се.

В провеждането на правилното патриотично и интернационално възпитание на подрастващите, младежта и трудещите се важен дял заемат музеите и паметниците на културата, въпрос, разглеждан на един от пленумите на ОСИК, чиито решения се отразиха благоприятно за цялостното подобряване на работата им.

В решаването на тази особено отговорна идеологическа задача голяма роля играят Окръжният народен музей, музейните сбирки и десетките паметници от Освободителната война, антифашистката борба и Отечествената война. В изпълнение на решенията на Първия конгрес на българската култура и особено през последните 3 години в Русенски окръг работата в това направление прие нови измерения. ОСИК и Окръжният музей обърнаха особено внимание на научно-изследователската и популяризаторската дейност, като разшириха обема на проучвателните работи по древната и средновековна история на края. Обогатиха се фондове-

те на музей с обилни материали от новите разширени археологически разкопки в средновековния град Червен и римската погранична крепост „Ятрус“ край с. Кривина.

Особено резултатни те се оказаха в Червен, където от 3 години бригади от съветски и наши студенти в продължение на 30—40 дни ежегодно разкриват големи площи и интересни находки от тоя сравнително добре запазен средновековен град.

През 1971—1972 год. бяха напълно разкрити източната и северната крепостни стени на цитаделата, където проучванията ще продължат още няколко години под ръководството на археологичния институт при БАН.

Едновременно с разкопките, със съдействието на Националния институт за паметниците на културата, се извършват и възстановителни работи, за които ОНС ежегодно предвижда от 15—30 000 лв. Тези средства обаче се оказват недостатъчни.

И тук са налице сериозни проблеми за решаване от ОСИК като създаване на добри битови условия за младежките бригади, разширяване на мащабите на проучвателните и възстановителни работи и не на последно място осигуряването на местен архитект, който, под ръководството на Националния институт за паметниците на културата, да осъществява компетентно ръководство.

Активизира се и културно-масовата дейност на Окръжния музей, установил по-тесни връзки с колективите на предприятия и учрежденията. През тази година той изработи редица агитационни материали, които илюстрират особеностите на историческото минало и природните красоти в Русенски окръг. С подчертана активност премина Седмичата на музеите.

Нерешен проблем остава подготовката на спрадата за отдел „Природа“.

От Окръжния музей се изисква да оказва методична помощ на музеите сбирки в окръга. Съвместно с ОСИК той трябва да съдейства на общинските съвети за изкуство и култура в Новград, Червена вода, Босилковци за изграждането на паметниците на Ленин, на Тома Кърджиев и на избитите ятаци, които ще обогатят окръга с нови фактори за социалистическо, патриотично и интернационално възпитание. Той трябва да даде и правилни научни постановки и насоки на общинските съвети за изкуство и култура и народните читалища за написване историите на селищата в окръга.

Като изхождаше от големите задачи, които партията постави пред народните читалища като идеологически звена за класово-партийно, патриотично и интернационално възпитание на трудещите се и младежта, за организиране на обиква и настъпателна борба за развитието на художествената култура, Политбюро на ЦК на БКП в заседанието си от 9. I. 1968 год. реши да се разформирова Върховният, окръжните и общински читалищни съвети, а цялостното организационно и методическо ръководство на народните читалища да се поеме от Комитета за изкуство и култура и съответните негови подразделения.

Успяха ли читалищата в Русенски окръг под ръководството на своите управителни съвети и съветите за изкуство и култура да решат поставените пред тях проблеми? Анализът на дейността им, направен на предконгресните отчетно-изборни конференции, както и резултатите от тяхното участие в националния преглед показаха определен успех. Сега ние със законно основание можем да заявим, че след излизането на Тезисите на ЦК на БКП за работата с младежта и Комсомола, читалищното дело навлезе в нов, по-висш етап на развитие. За това помогна не малко и проведеният пленум на ОСИК за работата на народните читалища, чиято решения конкретизираха задачите съобразно нашите специфични условия.

Важна роля в живота на народните читалища през стечения период изиграха подобряващите се помощ и ръководство от страна на общинските съвети за изкуство и култура. На специални свои или съвместни с УС на читалищата заседания, в присъствието и с активното участие на представители на комитетите на ДКМС, на Отечествения фронт и др. те разглеждат работата на читалищата, приемат конкретни мерки за нейното усъвършенстване и следят за тяхното изпълнение.

Подобреното ръководство и контрол на общинските съвети за изкуство и култура доведоха до по-нататъшно активизиране на редица читалищни ръководства. На всичко това се дължат успехите, които читалищата „Ангел Кънчев“ в Русе, „Тодор Койнов“ в Николово и „Никола Й. Вапцаров“ в Кацелово завоюваха в националния преглед. Те получиха втора награда.

За по-добрата координираност в работата с ръководствата на масовите организации говорят и отчетно-изборните събрания на народните читалища, преминали в обстановка на повишена активност и добра организация. В повите управи

телни съвети на читалищата бяха избрани 952 служители, учители, агрономи, инженери, работници, оператори и др., 309 от които са на комсомолска възраст. От тях 15 са председатели и 83 — зам.-председатели на читалищни ръководства.

Под ръководството на окръжния, градските и общинските съвети за изкуство и култура, сега народните читалища в Русенски окръг много по-активно участвуват в организирането и провеждането на културните прояви, най-тесно свързани с библиотечната работа, с развитието на художествената самодейност, с изучаването на миналото на родния край и други задачи в областта на комунистическото и естетическото възпитание.

Все по-активно се налагат новите форми в културно-масовата работа на народните читалища — клубовете и кръжките по интереси, в които организациите на Комсомола и младежта участвуват с желание. В окръга работят над 50 звена за клубна и кръжочна дейност, от които 12 по киното и фотодело, 14 за художествено слово, 15 за музика, театър, изобразително и приложно изкуство и други. Обхванатите в тях около 800 комсомолци и младежи са все още съвсем недостатъчно, но постигнатите резултати и перспективите в клубната и кръжочна дейност вдъхват надежди.

Окръжно № 185 на ЦКС и КИК от 2 юли 1969 година за цялостната издръжка на народните читалища от ТКЗС създаде условия за решително подобряване на материалната им база. Размерът на годишната субсидия, осигурявана от кооперативните стопанства в Русенски окръг, нарасна от 136 000 лева през 1968 година на 281 000 лева през 1971 год. Осигурени бяха средства за щатни работници — библиотекарри, програмни ръководители, зав. културно-масовата работа, огняри и други. Значителна част от субсидията се отдели за увеличаването на книжния фонд, за развитието на художествената самодейност, за набавянето на сценични съоръжения и технически средства.

От трибуната на конференцията ние изразяваме благодарност за разбирането и помощта, която ни оказват в издръжката на народните читалища нашите ТКЗС и АПК. Ние нямаме основание да не бъдем доволни от това, че потребностите за разгръщане на богата и разнообразна културно-възпитателна дейност изискват тази грижа да не намалява. По-ритмично следва да се осигуряват субсидиите на народните читалища, за да не се срива планираната им дейност.

И все пак, изхождайки от сегашното състояние на читалниците в окръга, трябва да заявим, че пълното преустройство в работата им още не е завършено. Не е решен изцяло основният въпрос — въвличането на младежта в активна читалнишна дейност. Немалък брой от комсомолците, избрани в УС, все още не участвуват активно в нея. В много читалища те не са станали организатори или непосредствени участници в културно-просветните прояви, не навсякъде достатъчно активно използват библиотеките като центрове за идеологически и научни знания, не се включват активно във формите на художествената самодейност.

Не задоволява участието и на местната интелигенция в читалищния живот.

Недостатъчна е съгласуваността в работата на читалищните ръководства с дружеството за разпространение на научни знания „Г. Кирков“, поради което лекционната пропаганда не е в съответствие с потребностите на строителството на развитото социалистическо общество.

Важна задача, на която народните читалища през отчетния период не посветиха по-пълно своите сили, бе работата за създаването и внедряването на новите граждански ритуали.

Вина за тези и други недостатъци в дейността на народните читалища носят съветите за изкуство и култура и преди всичко ОСИК, които пряко ръководят и непосредствено отговарят за нея.

Ето защо вниманието на ОСИК и другите съвети за изкуство и култура сега трябва да се насочи към пълна реализация на партийната задача за активизиране читалищната дейност и приваждането ѝ в съответствие с изискванията.

Вече бе казано, че един от пленумите на ОСИК задълбочено разгледа състоянието и проблемите на библиотечното дело и че секция „Библиотечно дело и книгоразпространение“ системно и резултатно обсъжда и решава належащите въпроси в тази изключително важна област. Неведнаж извъннотелното бюро се е занимавало с тях. Считаме, че ОСИК е помагал не малко за успешното развитие на библиотечното дело.

Сега 360-те библиотеки в Русенски окръг — Окръжната, читалищните, профсъюзните, научно-техническите и училищните — обслужват над 136 хиляди читатели, а заетите от тях книги достигат 1900 000 тома. Книжното богатство на библиотеките надхвърля 1 899 000 тома. Така са осигурени над 6 книги на глава от населението. Развива се и укрепва цялостната система на библиотечното обслужване, създаде-

на на основата на стройна организация, на ефикасни методи и форми на работа.

Културно-масовата дейност на библиотеките се характеризира с голям творчески размах, особено във връзка с бележити годишнини.

Пленумът на ОСИК по библиотечното дело, който анализира състоянието на това важно звено в идеологическата работа и разкри тенденциите на неговото развитие, със своите решения осигури условия за създаването на по-ефективна действаща библиотечна система в окръга, в рамките на която влизат сега общо 360 библиотеки.

Наше най-значително завоевание в този сектор е организацията на библиотечното обслужване в Окръжна библиотека „Любен Каравелов“, след като бе разширена нейната база.

С богатия си книжен фонд, с поставеното на научни основи диференцирано обслужване на читателите и с големите ѝ задачи като методичен център библиотеката се утвърди като един от важните идеологически институти в окръга.

Дейността на библиотеките като идеологически звена е тясно зависима от правилното комплектуване на книжните фондове. Този въпрос в окръга се решава под непосредственото ръководство и контрол на методическия център — Окръжна библиотека, и на ОСИК. В резултат значително се подобри състоянието на книжните фондове на библиотеките, което наред с другите мерки допринесе да се повиши интересът и да се разшири обхватът на населението. Добри успехи постигнаха библиотеките в читалищата: „Ангел Кънчев“, „Зора“, и „Максим Горки“ в Русе, „Трудолюбие“ в Бяла, „Кирил и Методий“ в Две могили, в Кацелово, Борово, Новград, Бабо во, Кошов и др.

Значителни успехи постигнаха общообразователните и специализираните библиотеки в предприятията и научно-изследователските институти, подпомагайки с работата си квалификацията на работниците, специалистите и ръководителите. Наред с това библиотеките все по-успешно обвързват дейността си с главните производствени задачи на предприятията. Заслужава да посочим предприятията „Юга“, „Ив. Димитров“, „В. Коларов“ и др., в които 85 на сто от работниците и служителите са привлечени за читатели.

Постиженията на тези и на редица други библиотеки в града и окръга ни дават основание да заявим, че библиотеките в тях не са технически раздавачи на книги, а израснали идеологически дейци, които с чувство на отговорност изпълняват своя дълг — да разнасят партийната правда и да

приобщават към постиженията на науката и техниката, към прекрасния свят на изкуството — все по-широки кръгове от всички слоеве на населението.

Развитието на библиотечното дело в окръга си има нерешени проблеми и слабости. Така например, обхватът на населението и преди всичко на възрастния читател, както и на младите специалисти на село е все още недостатъчен. Основното, с което се характеризира дейността на една библиотекa, е книгораздаването, но то е само едната ѝ страна. Главното е това регулира ли се четенето, ръководи ли се, направлява ли се. В това отношение има да се преодоляват не малко слабости в редица общински библиотеки и особено в съставните села.

Всичко това достатъчно ясно очертава следващите задачи на ОСИК и съветите за изкуство и култура, за да се приведе цялостната библиотечна дейност на научна основа.

Съвременното културно развитие не е мислимо без масовото участие на художествената самодейност с всички нейни жанрове — хорове, оркестри, певчески групи, театрални колективи, рецитаторски и танцови състави, кръжоци по кино и фотолюбителство, в които се разкриват творческите възможности и таланти на трудовите хора. Тази силно въздействаща форма заема важен дял в идеологическата работа на съветите за изкуство и култура в Русенски окръг. Затова и една от основните задачи на ОСИК през отчетния период бе правилно да ръководи тази дейност, да ѝ дава вярна насока, методическа помощ и материална поддръжка, за да може тя с още по-голяма настойчивост, системност и идея на заостреност да съдействува за изграждането на социалистическо съзнание. За мащабите на тази дейност могат да се направят изводи от това, че по села и градове, по предпочитания, читалища и учреждения в Русе и окръга 472 самодейни колектива с около 16 000 участници внасят своя принос в културния живот. Колективи като хорове „Родина“, „Дунавски звуци“, ансамбъла за народни песни и танци при ОНС и ГНС, Младежкия симфоничен оркестър, танцовия състав на завод „Н. Киров“ са върхове в постиженията на самодейното изкуство не само в окръга, но и в страната.

Невъзможно е да бъдат посочени всички онези самодейни колективи със заслуги за развитието на художествената самодейност, които дават облик на Русе като град с ценни културни придобивки и традиции и които неведнаж са отстоявали честта на нашата социалистическа култура в международни прояви. През последните две-три години хорове „Ро-

дина“ „Дунавски звуци“, ансамбълът на ОНС посетиа гр. Рига, Потсдам и Братислава; Младежният симфоничен оркестър — Потсдам, Прага и Букурещ; танцовият състав на завод „Н. Киров“ — Франция, Италия и Япония, където изкуството им получи висока оценка и донесе нова слава за художествената ни самодейност, за социалистическата ни култура.

Тази година, във връзка с всепародното чествуване 90-годишнината на Георги Димитров, всички самодейни колективи в окръга взеха активно участие в различните прояви на организирания Димитровски празници. Бяха изнесени 153 концерта, организирани редица фотолюбителски изложби, окръжна изложба на приложното изкуство и на художествените занаяти, конкурси на художественото слово и детската рисунка и т. н. Редица прояви на художествената самодейност бяха проведени в центровете на аграрно-промишлените комплекси. В организацията на тези празници особено активно се изяви ГСИК — Русе, общинските съвети за изкуство и култура в Николово, Вятково, Борово, Баниска, Г. Аблано во, Щръклево, Бабово и др.

Кинолюбителското движение в окръга, макар и още немасовизирано, постигна добри успехи. Не можем да не отбележим похвалната дейност на русенския кино клуб, който вече е носител на 4 награди. Той винаги е в призовата тройка на всички състезания.

В подготовката и провеждането на празниците на художествената самодейност се разшири и подобри координацията в работата на съветите за изкуство и култура и организациите на Комсомола, профсъюзите и Отечественния фронт.

Постиженията на художествената самодейност са добри, но в нейното развитие се забелязват недостатъци, които будят тревога и налагат да се направят верни изводи, за да се набележат мерки за отстраняването им. Особено тревожи тенденцията за намаляване броя на участващите в художествената самодейност. Докато през 1966 год. самодейците бяха около 18 000, в този момент те възлизат на 16 000. Вярно е, че в живота на трудещите се навлязоха и други форми за задоволяване на културните им интереси и потребности, но мястото на художествената самодейност е безспорно, и тя трябва да се укрепи и развива. Особено изостават самодейните колективи в онези села, в които съветите за изкуство и култура и УС на народните читалища не са намерили достатъчно сили да ангажират цялата общественост, за да стане този въпрос общо дело. Притокът на млади хора, из-

ключение правят танцовите колективи, е незначителен. Примери за положителна работа не липсват. Опитът на с. Николово с ДНП „Дунарит“, на с. Вятovo с близкото военно поделение трябва да бъде последван и от други съвети за изкуство и култура, в районите на които има условия за интеграция на силите. В голям брой от колективите не е решен въпросът за местни художествени ръководители, разчита се на такива от Русе или на методическия кабинет към ОСИК. Незадоволително е жанровото разнообразие. Подценяват се изпращането на духови оркестри, чието място е безспорно при внедряването на новите граждански ритуали. Наложително е сега съветите за изкуство и култура да съдействуват за създаване на такива на първо време в центровете на АПК, за да могат те да задоволяват ежедневните културни потребности на селищата.

Не удовлетворява обществената активност на значителен брой от най-добрите колективи. Те се мобилизират здраво, когато им се поставят представителни задачи — в страната или в чужбина — и се справят добре. Но съвсем недостатъчна е дейността им в селищата на окръга, макар вече да са налице достатъчно добри условия за изяви — красиви и просторни читалищни спради, сравнително удобни зали и сцени и немалък интерес от страна на трудещите се. Голямото изкуство на нашите известни колективи, които носят слава на окръга, трябва да радва трудовете хора.

Усилията на съветите за изкуство и култура сега следва да се насочат към още по-пълноценно интегриране на възможностите си с тези на масовите организации за решително подобряване на организационното състояние на самодейните състави и за повишаване на художествените им постижения с помощта на методическия кабинет, за да се подготвим навреме и да се представим достойно на IV републикански фестивал през 1974 година.

Безспорна е нарасналата роля на местната радиопропаганда в Русенски окръг. Нейното голямо развитие е в тясна връзка с преустройството на ръководството на културния фронт. Секцията „Местна радиопропаганда и печат“ започна дейността си с оптимизъм и разбиране на отговорността за поетото задължение, в резултат на което местните предавания придобиха ново звучение. Преди всичко се пристъпи към съсредоточаване информацията в общинските центрове и в някои по-големи селища, откъдето се излъчваха предавания за района. Освен това значително се подобри качеството на предаванията както на РВ, така и на РУ във фабриките

и заводите. Изпнасяха се сборни предавания с актуални и целенасочващи материали. Нарасна уменето на програмните ръководители при музикалното оформление на предаванията. Положителната промяна в дейността на местната радио-пропаганда, както и ценната културна придобивка — 100 на сто радиофикация на окръга, доведоха до нарастване броя на слушателите. Радиофицирани са 75 на сто от домакинствата в окръга. Започна предаване, един път седмично, и окръжният радиовъзел в Русе, програмата на който вече 4 години стига във всяко селище на окръга.

Разбира се, за състоянието на местната радиопропаганда не бива да се съди от количествените показатели, а преди всичко от нейната ефективност, от това как тя съдействува за успешното изпълнение на партийните и правителствените задачи. ОСИК на свой пленум обсъди дейността на РВ и РУ в окръга, като набеляза мерки за издигане на още по-високо ниво местната радиопропаганда, свързвайки я тясно със социалистическото строителство. Решенията на пленума помогнаха да се подобри ръководството ѝ. Внедриха се и нови форми на предавания като анкети, разговори, конкурси и други. По-интересни и разнообразни станаха рубриките на РВ и РУ в окръга, в центъра на които сега стоят задачите, поставени от Десетия конгрес на партията. В това отношение заслужава да бъде отличена дейността на РУ в заводите „Г. Димитров“, „П. Карамничев“, „Жити“, „Гаврил Генов“ и „Васил Коларов“; на РВ в Две мопили, Ценово, Вятково, Борово и преди всичко градския радиовъзел в Русе, малкият, но амбициозен колектив на който години наред е на челно място в страната със своята разностранна и високохудожествена програма, с редицата си инициативи.

Важен момент от развитието на местната радиопропаганда в окръга бе създаването на първата районна радиоредакция в Сливо поле като модел, на основата на чийто показатели ще се създадат радиоредакции в централните селища на друпите АПК. Обединените усилия на тримата програмни ръководители в Сливо поле, Бабово и Борисово сложиха сполучливо начало на тази дейност, като осигуриха излъчването на ежедневни програми за 12-те селища на Сливополския комплекс.

Местната радиопропаганда в Русенски окръг е завоювала авторитет и добра оценка в национален мащаб, но това съвсем не означава, че тя е лишена от слабости. Незадоволителна е работата на дописниците и сътрудниците в редица РВ и РУ и това е причина за недостатъчно актуалното

откликване на някои основни задачи. Въпреки грижите на ОСИК за квалификация на кадрите, все още е недостатъчна журналистическата, редакторската подготовка на редица програмни ръководители, сътрудници и кореспонденти, в резултат на което от местните програми в доста общини отсъствуват активните форми на работа. Сериозно в това отношение се отразява голямото текучество между програмните ръководители, резултат от неподходящ подбор и широките възнаграждения. Особено слаба страна на местната радиопропаганда е оформянето на радиопредаванията — всичко това, чрез което материалите добиват необходимите качества, за да привлекат и задържат вниманието на слушателите.

Поради липса на студия и съвременна техника — качествени магнетофони, радиограмофони, смесителни табла, микрофони и др. — програмите се излъчват на ниско техническо ниво. Значителна част от радиосъоръженията в окръга са остарели, износени, а кабелите — корозирани. Това налага през следващите години да се осигурят от ИК на ОНС, АПК и ТКЗС, както и от Окръжно управление на съобщенията, необходимите средства за тяхното подмяна.

В навечерието на Втория конгрес на българската култура трудещите се от окръга и района получиха нова ценна придобивка — откриването на телевизионно студио — Русе, което е предвестник на бъдещия радиотелевизионен център. За съдействието и подкрепата в това ни изказваме нашата благодарност към ръководството на Комитета за телевизия и радио.

Въпреки масовото навлизане на телевизията в битата на хората, трудно можем да си представим културния живот без кино. Затова в кинообслужването ни се ръководим от Ленинската оценка за неговата роля като най-масово изкуство и активен фактор за възпитанието на младежта и трудещите се.

След като окръгът беше напълно киинфициран, за да се приведе кинообслужването в съответствие със съвременните изисквания, както вече посочихме, съвместно с Научно-изследователския институт по кинематография и радио, бе разработена прогноза за развитието му през периода 1970—80 год. Прогнозата очерта научно обосновани тенденции и основните насоки за количествено и качествено развитие на киномрежата в окръга, на основата на сегашните и бъдещи потребности на хората от киното, неговата идеологическа роля и ефективност. Тази програма е в принос на

изпълнение, но трябва да посочим, че в някои отношения и преди всичко за подобряването на базата в гр. Русе ние не сменяме подкрепата на централното ръководство.

Едни от най-важните въпроси на кинообслужването са репертоарът и организацията на културно-масовата работа с филмите.

През последните години средно около 80 на сто от прожектираните филми в окръга са български, съветски и от другите социалистически страни. В репертоара все повече намират място такива произведения, които спомогат за правилното възпитание на младежта и трудещите се за изграждането на високи нравствени добродетели. Използвайки националния филмов фонд, окръгът стана инициатор на редица начинания, които дадоха ново съдържание и нова насока в работата с филмите. В това отношение се налага да посочим изключителния ефект от ежегодното провеждане на „Панорамата на военните филми на социалистическите страни“, организирана съвместно с ОК на ДКМС, Русенския гарнизон и ОСИК. Традиционни за нашия окръг станаха и Дните на българския филм за народно творчество, които се организират във всички селски кина. Провеждат се редица тематични кинопрожекции, като само през тази година те са 730 пред около 108 000 зрители. Централно място в тях заеха прожекциите по случай 90-годишния юбилей на Г. Димитров. Нашият опит показва, че делничното показване на филмите не е така резултатно, както организираните мероприятия с филмите, към което сега се насочват съвместните ни усилия с ръководствата на масовите организации.

Отчитайки досегашната практика в съставяне на типови репертоари за селата като неотговаряща на съвременните изисквания и несъобразена с настъпилите изменения в резултат на създаването на АПК, ОСИК постави сериозно искане пред ДО „Разпространение на филми“ и неговия филиал в Горна Оряховица репертоарът на кината в окръга да се изгражда съобразно със специфичните особености и конкретните потребности на АПК. От последното тримесечие на н. г. ние внедряваме тая нова форма.

Недостатъчни са пропагандата и рекламата на филмите не само в селата, но и в града. Плакатната реклама не е разнообразна, все още незадоволително е нейното художествено ниво.

В редица общини и села на окръга като Ново село, Копривец, Баниска, Бъзовец, Кацелово и други успешно се из-

пълнява решението на ОК на БКП да се изкупуват от ТКЗС специално изградени цикли от филми. Обаче това все още не се осъществява във всички села.

Незадоволителната пропаганда на филмите, недостатъчната култура на голяма част от киномеханиците, особено на село, слабите връзки между народното читалище, киното, УС на ТКЗС, ръководствата на училищата и другите масови организации — това са главните причини за несистемната и незадоволителна културно-масова работа с филмите.

Тези слабости определят задачите на ОСИК, на общински те съвети за изкуство и култура и ръководството на ОК „Кинификация“ за решително подобряване на кинообслужването в окръга.

Бележи ръст в своето развитие и ОК „Печатни произведения“ както по отношение на организацията на работата, така и по разнообразието на формите за успешно изпълнение на стопанските и културните задачи.

С необходимата сериозност се отнесе ръководството на предприятието към подобряването на културата на обслужването, към разширяването на книжарската мрежа в Русе и окръга. Независимо от това, ние смятаме, че бъдещото развитие на книжарската мрежа следва да се осъществява в съответствие с концентрацията на населението и учебните заведения в състава на АПК. В гр. Русе със съдействието на обединеното и ГНС трябва да се разреши въпросът за откриване книжарници в районите на новопостроените техникуми и училища.

Не са напълно преодоляни слабостите, които ежегодно се проявяват в осигуряването на учениците с учебници, учебни пособия и помощна литература. Налага се още по-сериозно да се проучват и планират действителните нужди. Необходимо е изстойчивост, за да се подобрява организацията на работата в книжарските магазини.

Ръководството на ОК „Печатни произведения“ има правилно разбиране за търговията с литературата и полага усилия да постави тази дейност на здрави научни основи, чрез задълбочено проучване на интересите и потребностите, но все още броят на привлечените общественици като сътрудници и специалисти е недостатъчен.

Необходимо е за пропаганда и реклама на книгата да се използват още по-разнообразни и ефективни форми.

Русе като център с интензивен музикален живот и домакин на международен музикален фестивал следва да бъде на челно място и в популяризирането на българската музика

чрез плочите на Балкантон. В това отношение, независимо от успехите на музикалния магазин на „Печатни произведения“, има какво да се желае както в проучването на интересите, така и във формите на работата. Магазинът чрез своята дейност следва да се превърне във фактор за музикално възпитание на младежите.

В нашето социалистическо ежедневие все по-широко място заема дейността на ОК „Фотография“. Изпълнителното бюро на свое заседание разгледа неговата работа. Целта бе да се подпомогне развитието на предприятието на съвременен ниво и както потвърждават вече някои от резултатите, взетите решения оказват своето въздействие. Разшири се значително дейността на предприятието както по обхват, така и по отношение качеството на продукцията. Това е един от факторите, които помагат за успешното изпълнение на стопанския му план.

Ръководството на „Печатни произведения“ има достатъчно повод да търси още по-сериозно съдействие от ОСИК и ГСИК за решаването на тези проблеми.

По предложение и решение на ОСИК вече три години работи Центърът за фотонаформация и пропаганда, който се утвърждава като важно звено в съвременната дейност на предприятието. Негови полезни инициативи са фотовестникът и редица фотонизложби. Той все по-убедително участва в пропагандирането на успехите на окръга със средствата на фотонизкуството.

Изграденият нов фотокомплекс на бул. „9-ти септември“ и фотоцентърът на бул. „Г. Димитров“ създадоха предпоставки за развитието на предприятието на нов етап, но все още тяхното пълноценно овладяване не е доведено докрай.

С по-голяма загриженост следва да се отнесе ръководството на предприятието към развитието на фотомрежата и фотообслужването в селата и преди всичко в по-отдалечените от градовете.

Незадоволителна е все още работата на фотоархива. Редица, важни в живота на окръга събития остават недокументирани, а някои от документираните поради лошото качество не могат да се използват пълноценно. Това налага да се подобри решително организацията на работата във фотоархива и вземат мерки за повишаване квалификацията на фоторепортьорите.

Въпреки че в новата база бяха предвидени условия за развитие на фотолюбителското движение и се постави начало на изграждане методически център, то все още не е по-

ставено на здрави организационни основи, за което вина има
и ОСИК.

Необходимо е методическият кабинет по художествена
самодейност да изгради в най-скоро време методическо зве-
но за ръководство на този вид самодейност.

В сферата на културните придобивки за Русе и окръга,
за задълбоченото навлизане и популяризиране на музикал-
ното изкуство сред подрастващите, особено място заема
Средното музикално училище. Тук трябва да заявим, че пе-
говата учебно-възпитателна и производствено-концертна дей-
ност оправда мястото му в цялостния културен живот. От
общия брой завършили в него младежи и девойки повече от
80% са получили висше музикално образование, което е по-
казател за качествената музикална подготовка, осигурявана
от ръководството и квалифицирания преподавателски ко-
лектив.

В цялата си дейност в областта на изкуството и култу-
рата и при разглеждане художественото пресъздаване на
социалистическата съвременност и при използването на
културните ценности от миналото — при оценката на всички
явления на културния фронт, ОСИК и ръководствата на ин-
ститутите и учрежденията по изкуствата, на творческите съю-
зи в Русенски окръг неизменно са се ръководили от ленин-
ския принцип за партийността в изкуството и неотклонно са
провеждали класово-партийната линия и политика на култур-
ното строителство. На основата на тях бяха постигнатите ус-
пехи, с които окръгът ще посрещне достойно Втория конгрес
на българската култура.

Изискванията за научно ръководство на социалистиче-
ското културно развитие сега повече от всякога са свързани и
зависят от степента на подготовката и квалификацията на
кадрите, от тяхното умение и активност да организират и ръ-
ководят решаването на многостранните проблеми на култур-
ната дейност.

Основни принципи, от които ОСИК се е ръководил в ра-
ботата си с кадрите, са тези да осигурява за всеки сектор
на културния живот все повече и по-добре подготвени в тео-
ретическо и практическо отношение творчески кадри и култур-
ни дейци, да повишава тяхната компетентност, да разкрива
и използва тяхната енергия, знания и опит, като се отнася
с уважение към талантите — възискателност и принципиал-
ност в работата при създаването на висококачествени художес-
твени произведения на социалистическия реализъм.

Трябва да кажем, че главните звена, които определят об-

лика на културния живот в Русенски окръг са сравнително добре комплектовани с ръководни, творчески и изпълнителски кадри. Това е вярно, но и в тях, и в другите звена има и редица нерешени кадрови въпроси.

Кадровото състояние на нашите институти по изкуствата — особено на Народната опера и балет налага със съдействието на КИК да се набележат спешни мерки за комплектуването им с висококвалифицирани кадри.

Звената на операта са значително застарели. За няколко години от състава излязоха не малко талантиливи певци, а за най-добрите, които и сега са в центъра на репертоара, е необходимо да се подготвят подходящи и достойни заместници. Би било уместно КИК да увеличи приема на ученици във вокалния клас на Средното музикално училище — Русе, от където най-добре бихме могли да решим нуждите за попълване на хоровия състав на операта с качествени млади гласове, а за солистичния състав вниманието ни трябва да се насочи към подготовката на кадри в Българската държавна консерватория.

Тревога буди и кадровото състояние на балета, който с постоянното текучество и застарялост не е вече в състояние да осъществи отговорни творчески задачи. При това от няколко години той е без балетен педагог.

ОСИК, съвместно с оперното ръководство, организираха балетна студия за деца, която функционира добре вече 3 години под ръководството на балетния педагог Тодор Тодоров. Чрез нея издирваме и подготвяме талантиливи деца, които насочваме за следване в балетното училище. Но с това няма да се решат проблемите. Необходимо е да се увеличи значително приемът в балетното училище — София на деца от окръга или разреши от КИК към СМУ — Русе да се разкрие от следващата година един балетен клас за подготовка на местни кадри.

Малко по-добре се решава въпросът вече с комплектуването на музиканти и инструменталисти за оркестрите на Филхармонията и Операта — главния приток на които идва от завършилите БДК възпитаници на нашето Средно музикално училище. През последните години в Русе се завършиха 40 младежи и девойки, завършили Консерваторията, които се вляха в нашите институти. Независимо от това, в оркестъра на операта има все още редица вакантни места.

Подобрява се качеството на съставите на оркестрите и в заведенията за обществено хранене, в които също при-

пждат възпитаници на Средното музикално училище. От тук се вижда благотворната му роля, като фактор за подготовка на средни специални кадри.

И сега се налага да спрем вниманието и на другата страна на кадровия въпрос — задържането на специалисти в институтите по изкуствата. Ако искането ни за високо квалифицирани кадри е основателно, то това е свързано неминуемо и със създаването на необходимите условия за живот и дейност на тези кадри. С други думи това е двустранно задължение, което за сега не е изцяло изпълнено от наша страна. Редица специалисти от Средното музикално училище, от операта и балета са принудени да живеят на свободен наем, поради което тяхното задържане в Русе е трудно осъществимо. Все по-наложително е в най-близко време да се построи жилищен фонд за нуждите на културните институти, ако искаме да осигурим постоянен приток и задържане на висококвалифицирани кадри.

Почти всички наши млади художници, които завършиха ВИИИ в София и Института Велико Търново, се завръщат в Русе. Налага се обаче ръководството на групата на русенските художници, със съдействието на ОСИК, да организира форми за тяхната по-нататъшна квалификация.

Труден въпрос при библиотечните кадри е голямото текучество, което се забелязва в последно време. Само през 1970 г. 14 библиотекарски преминаха на друга работа.

Системата за квалификация на библиотечните кадри, чрез ежегодните 45-дневни курсове, дава своите резултати, но не бива да се разчита, че с това сме осъществили подготовката на библиотекарите. Все по-решително се налага увеличаването приема за задочно обучение в Държавния библиотекарски институт в София.

ОСИК счита, че за да се задоволят нуждите от квалифицирани библиотекарски в по-малките библиотеки и съставни села, трябва към ДБИ да се открие съкратен курс за тяхната подготовка.

В областта на местната радиопропаганда само 10 от платените програмни работници са завършили 45-дневен курс по радиожурналистика. Постоянната квалификация на всички се осъществява предимно от системата на семинари и практикуми, които ОСИК провежда с изтъкнати лектори от радио София и местни специалисти. Независимо от работата, извършена в това направление, ние считаме, че се налага нова форма на подготовка и преподготовка и на тези кадри, което би могло да се реши според нас в Института за кул-

турно-просветни кадри във Варна, където съществува възможност за ползуване специалисти от Радио Варна и съответната му база.

Постоянно текучество и липса на квалифицирани кадри се наблюдава и сред киномеханиците в окръга. Една значителна част от тях не са в състояние да организират кинообслужването на високо ниво и провеждат културно-масова работа.

За да се преодолее това всеобщо затруднение, предлагаме да се обсъди целесъобразността за разкриване към някои от техникумите по електротехника специални паралелки за киномеханици и оператори, като се приемат в тях по-голям процент девойки за редовно и задочно обучение.

Каква е картината на художественото ръководство в самодейността?

Анализът показва, че тук положението не е добро. От регистрираните 472 самодейни колективни специалисти. Останалите са поверени на хора без съответна квалификация. Особено тревожно е положението в селата. В по-благоприятна обстановка са близките до Русе села, които търсят все по-често и по-настойчиво художествени ръководители от институтите по изкуствата.

Въпросът за подготовката на местни кадри за самодейността не е лесен, но ако искаме художествената самодейност да се справи с високоотговорните си задачи, то е необходимо всички СИК със съдействието на общинските партийни комитети, ДКМС и ръководствата на АПК, да се отнесат с нужната сериозност към проблема за издирването на подходящи местни кадри и осигуряване изпращането им в ежегодни провеждания от ОСИК едномесечни курсове или в организираната студия в Пловдив от Института за художествена самодейност. Наред с това, методическият кабинет към ОСИК се налага да разгърне много по-широка система от семинари, практикуми и други форми.

Кадри, работещи в СИК, също трябва да подобряват своята подготовка и квалификация. За председателите на градските и общинските съвети за изкуство и култура, Изпълнителното бюро на ОСИК организира системно семинари, съчетани с обмяна на положителен опит, но за щатните работници и членовете на Изпълнителните бюра е наложително КИК с помощта на Академията за подготовка на кадри за социално управление да провежда системни квалификационни мероприятия.

МАТЕРИАЛНАТА БАЗА В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА

Развитието на изкуството и културата на съвременно ниво е пряко свързано с проблема за състоянието на материалната база. Въпросът тук се свежда не само доколко тя е достатъчна като обем, за да задоволи изискванията за нормална творческа работа, но и до това какво е нейното качество, нивото на нейната техническа съоръженост за осигуряването на високи художествено-творчески резултати.

Действително в годините на народната власт в нашия окръг се направи не малко за изграждане и подобряване състоянието на материалната база.

Достатъчно е да споменем, че само през предходните две петилетки в Русе бяха построени — сграда с репетиционни зали и жилища за Русенската народна опера, извършено бе разширение на Окръжната библиотека „Любен Каравелов“, преустроено бе кино „М. Горки“ и построено ново кино и читалище в квартал „Здравец“, ценна културна придобивка е Клубът на културните дейци. В момента се извършва подобрене на базата на Държавен куклен театър. Предстои в чест на Втория конгрес на Българската култура да бъде открита и новата база на печатница „Дунав“.

Само за пет години от Първия конгрес на българската култура до сега, със средства на ТКЗС са построени нови 13 читалищни сгради, редица от които: Николово, Борово, Кацелово, Средна кула, Бръшлян и др. отговарят на сегашните и перспективни потребности на културния живот. В строеж са читалищни сгради в Мартен и Волово.

Ако за селата това, което е направено не е малко за техните мащаби, то в материалната база на Русе се чувства значително остаряване. Почти всички наши институти по изкуствата работят в сгради, приспособени за нуждите им, които не създават условия за нормална творческа дейност. Такова е положението с Драматичния театър, Народната опера, Кукления театър, Художествената галерия, Окръжния музей и др. Липсата все още на летен театър в такъв горещ град като Русе значително стеснява и обеднява възможностите за организирането на по-големи и разнообразни културни прояви, които изискват съответна база.

Трябва да споделим и сега, че отлагането на строителството на концертна зала в Русе се отразява зле с всяка изминала година върху авторитета на интензивния музикален

живот и престижа на града като домакин на международен музикален фестивал.

Все по-категорична става пуждата и от ново съвременно кино за Русе и културни комплекси в новите жилищни райони.

Един от факторите, който сега смуцава развитието на художествената самодейност и нейните изяви в Русе, е липсата на съответна база. Работата на Народната опера и Драматичния театър в една сграда не позволява използването ѝ за други културни прояви. Трудно се взема и много скъпо струва салонът на Дома на културата. С базата на самодейността в град Русе ние сме значително изостанали. Редица окръзи построиха Домове на самодейността, градски домове на културата, които се превърнаха в методически центрове и места за изява на самодейността.

Ние сметохме за необходимо да поставим тези въпроси пред конференцията независимо, че някои от тях са предвидени за разрешение през следващите години, защото имаме предвид честите промени в плана за капиталното строителство, при които се снемат редица наши обекти.

ДРУГАРКИ И ДРУГАРИ,

Преустройството в ръководството на изкуството и културата не е и не може да бъде еднократен акт, а е сложен процес. Започнал от Първия конгрес на българската култура, в продължение на 5 години той се намира в непрекъснато развитие. Анализът на резултатите от развитието на този процес в Русенски окръг ни дава основание да заявим, че идеята доказва своята жизнениост. Нашата собствена практика потвърди, че съветите за изкуство и култура са сполучливо създаден ръководен орган на многостранния духовен живот, че все повече те се утвърждават като компетентни и действителни органи за ръководството на изкуството и културата. Извършеното е в главната посока, то заслужава положителна оценка, но за довеждане преустройството в ръководството на културата докрай има да се решат още редица проблеми.

Ще бъде несправедливо, отчитайки нашите успехи, да не отдадем заслуженото на Комитета за изкуство и култура, на неговите звена и преди всичко на ръководството, което се е отнасяло винаги с разбиране към проблемите на културния живот на окръга и ни е оказвало пълна подкрепа и съдействие в тяхното решаване.

Ценна помощ и съдействие в нашата практическа рабо-

та за утвърждаване на новите органи ние получаваме и от отдел „Съвети за изкуство и култура и народни читалища“.

Счетали в себе си силата и възможностите на държавата, компетентността на културните дейци, богатите демократични традиции на народните читалища и другите масови организации, съветите за изкуство и култура в Русенски окръг разполагат с възможности да осигурят истински подем и нов подход в ръководството и развитието на културната революция.

В това отношение ние сме изключително улеснени от изводите и оценките и решенията на Десетия конгрес на БКП, в които намериха точен аналитичен израз пътищата, по които трябва да се развива и укрепва цялостният процес на преустройство в ръководството на изкуството и културата на съвременния етап.

В този сложен процес, вдъхновени от историческите решения на Десетия конгрес на нашата родна Българска комунистическа партия, под ръководството на ОК на БКП и ИК на ОНС с пълноценната подкрепа и помощ на Комитета за изкуство и култура, със съдействието на творческите съюзи и институтите по изкуствата и ръководствата на масовите организации, на основата на безкомпромисното прилагане на класово-партийния критерий в работата, окръжният съвет за изкуство и култура ще мобилизира силите на опромната армия дейци на изкуството и културата от Русенски окръг, за постигане нов подем и разцвет на изкуството и културата, за достойно посрещане Втория конгрес на Българската култура.

ОКРЪЖЕН СЪВЕТ ЗА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА — РУСЕ

